

lijsten, om leemten op te vullen (bv. de spreektaal, frekwentielijst van M.J. De Vriendt, de basiswoordenlijst van het "Certificaat Nederlands, U.C.L.").

Wat we als vervolg bijzonder nuttig zouden achten is een oefeningenreeks (van gesloten naar open) waarin deze basiswoordenlijst actief en receptief, in konteksten en semantische netwerken ingeoeft zou worden. Een suggestie voor de uitgever ?

Lut Baten, Blauwe Stap 6, 3020 Herent.

JEUGDLITERATUUR ALS VERSCHIJNSEL

Rita Ghesquiere, Het verschijnsel jeugdliteratuur. Acco, Leuven, 1982, 196 p. H. van Gorp, R. Ghesquiere & R.T. Segers (eds.), Receptie-onderzoek. Mogelijkheden en grenzen. Acco, Leuven, 1981, 260 p.

Het verschijnsel jeugdliteratuur pretendeert als eerste publikatie in ons taalgebied het fenomeen jeugdliteratuur vanuit verschillende invalshoeken op wetenschappelijke wijze te benaderen. (Jeugdliteratuur wordt daarbij gebruikt als overkoepelende term voor zowel kinder- als adolescentenliteratuur). Het boek is gegroeid uit de belangstelling van de auteur voor de receptie-esthetica en haar colleges hierover aan het Departement Literatuurwetenschap van de K.U. Leuven. Het bevat vooral een status questionis van het wetenschappelijk onderzoek in verband met jeugd- en kinderliteratuur en een inventaris van wat nog allemaal onderzocht zou moeten worden. Uitgaande van het literaire communicatiemodel bespreekt Rita Ghesquiere achtereenvolgens de zender, de tekst en de ontvanger van het jeugdboek. De complexiteit van dit communicatieproces blijkt uit de rol van de bemiddelaars (ouders, leerkrachten en andere volwassenen), de verscheidene functies die jeugdboeken kunnen hebben en de nog te weinig onderzochte reële effecten ervan op jonge lezers. Daarna geeft de auteur een overzicht van de verschillende soorten jeugdboeken en van de wijzen waarop ze kunnen worden geanalyseerd en beoordeeld. In de epiloog houdt zij een kort pleidooi voor jeugdboeken met literaire kwaliteiten.

Behalve voor de Leuvense studenten die nu beschikken over een uitgewerkt collegediktaat, is dit boek nuttig voor al wie met jeugdliteratuur te maken heeft. Ook niet-wetenschappelijk geïnteresseerden kunnen er, mede dank zij de concrete verwijzingen naar jeugdboeken en -auteurs, hun voordeel mee doen. Interessant lijkt mij vooral de probleemstelling: Is jeugdliteratuur kunst, tendens of trivialiteit ? "De pedagogische instelling ten opzichte van jeugdliteratuur is ervoor verantwoordelijk dat de tweede component van de samenstelling, nl. literatuur, zo dikwijls verwaarloosd wordt", schrijft Rita Ghesquiere op p. 17. Mij lijkt de commerciële instelling van sommige producenten hieraan evenzeer

debet te zijn. Veel jeugdboeken hebben m.i. nogal wat met triviale literatuur gemeen, en anderzijds worden er ook veel triviale teksten door jongeren verslonden : strips, Bob Evers-serie, Boeketreeks enz. Voor zover mij bekend zijn in Vlaanderen of Nederland nog geen uitvoerige onderzoeken gedaan naar oplagecijfers en lezerspubliek van triviale literatuur, in tegenstelling tot West-Duitsland. Daar verschijnen wekelijks ongeveer zes miljoen driestuiverromans (Heftromane), die voornamelijk verkocht worden in krante- en stationskiosken. Iedere roman (van de zes miljoen) heeft gemiddeld zes lezers. Van de leeftijdsgroep 16 jaar en ouder behoort 30 % tot de regelmatige lezers van deze romans. Dit percentage ligt nog hoger bij de jeugdige lezers (beneden de zestien jaar). M.i. verdienen zulke gegevens minstens evenveel aandacht als de vaak verouderde psychologische en sociologische onderzoeken die Rita Ghesquiere zo uitvoerig bespreekt. Over de didaktiek van het jeugdboek in de klas kan men in haar boek overigens weinig vinden.

Tot slot vestig ik er nog de aandacht op dat de bundel Receptie-onderzoek. Mogelijkheden en grenzen een belangwekkende bijdrage van R. Ghesquiere bevat over "Het historisch receptie-onderzoek van kinderliteratuur".

Jan Uyttendaele, Ringstraat 26, 9150 Grembergen.

HOE LEER JE LEVEN IN TAAL ?

Frans Daems, Jef Pepermans en Roger Roger : Leren leven in taal. Een moedertaal didaktiek. De Sikkel, Malle, 1982, 387 p., 820,- fr.

"Voor ons is de hoofddoelstelling van het moedertaalonderwijs dat het leerlingen kansen biedt te leren om intenser en effectiever te leven in taal. Wij zien taal niet meer als een technisch middel, maar als een allerbelangrijkste component in het menselijk handelen en in de beleving van de werkelijkheid". (Leren leven in taal p. 14).

Na de bekende moedertaal didaktieken van Griffioen & Damsma en van de Leidse Werkgroep verscheen onlangs de eerste Vlaamse tegenhanger van Fr. Daems, J. Pepermans en R. Roger. Gezien het reële verschil in onderwijssituatie boven en onder de Moerdijk is dat alvast geen overbodige luxe, hebben de auteurs terecht gemeend.

In een 10 blz-lange inleiding omlijnen ze doelgroep (aankomende leerkrachten en leerkrachten in functie van het secundair onderwijs), doelstellingen en structuur van hun betoog. Tevens wordt het allesoverheersende principe van de normale functionaliteit (leerlinggericht onderwijs) benadrukt.

Hoofdstuk 2 is volledig gewijd aan een uitvoerige verklaring van de